

Sygn. akt: I C 433/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący SSO Juliusz Ciejek

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Bogusz-Dobrowolska

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. K.**

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N.

o uchylenie uchwały Spółdzielni

I. uchyła uchwałę nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej O. w N., odbytego w dniach 23 i 24 maja 2016 r. w części dotyczącej wyboru B. K. na członka Rady Nadzorczej Spółdzielni,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 200 (dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 433/16

UZASADNIENIE

W dniu 4 lipca 2016 r. J. K. złożyła pozew przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N. o uchylenie uchwały nr (...) oraz zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego pozwu wskazała, że Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni w dniach 23 i 24 maja 2016 r. dokonało wyboru członków Rady Nadzorczej. Jednym z nich został B. K., który jednocześnie pełni funkcję prezesa Zarządu Miejskich (...) Sp. z o.o. w N.. Spółka ta świadczy usługi na rzecz Spółdzielni między innymi w zakresie dostawy wody i odbioru ścieków. Zgodnie z postanowieniami Statutu pozwanej Spółdzielni, członkowie Rady Nadzorczej nie mogą zajmować się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni, w szczególności uczestniczyć jako wspólnicy lub członkowie władz przedsiębiorców prowadzących działalność konkurencyjną wobec Spółdzielni. W ocenie powódki podjęta uchwała dotycząca wyboru na członka Rady Nadzorczej Spółdzielni (...) jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i godzi w interes Spółdzielni (k. 3-4).

W odpowiedzi na pozew Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w N. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Argumentując swoje stanowisko pozwana podała, że zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, B. K. mógł być wybrany na członka rady nadzorczej Spółdzielni, gdyż uprawnienie do pełnienia tej funkcji przyznał mu sam ustawodawca w ww. ustawie. Wskazała również, że wbrew twierdzeniom powódki, B. K. nie prowadzi konkurencyjnej działalności wobec Spółdzielni. Warunki zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków określa Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków zatwierdzony Uchwałą Rady Miejskiej Nr (...) z dnia 24 kwietnia 2008 r. Zarówno spółka, w

której zarządzie zasiada B. K., jak i sama Spółdzielnia nie mają żadnego wpływu na wysokość ceny i ilość dostarczanej wody czy ilość odprowadzanych ścieków (k. 17-18).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w N. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 3 czerwca 2002 r. Celem jej działalności jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych jej członków. Ponadto przedmiotem jej działalności jest zarządzanie nieruchomościami na zlecenie, obsługa nieruchomości na własny rachunek, kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem nieruchomości i zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek.

(dowód: odpis z KRS k. 20-23, statut k. 60)

Statut Spółdzielni zakazuje członkom Rady Nadzorczej i Zarządu zajmowania się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni, a w szczególności do uczestniczenia jako wspólnicy lub członkowie władz przedsiębiorców prowadzących działalność konkurencyjną wobec Spółdzielni. Naruszenie tego zakazu stanowi podstawę odwołania członka Rady lub Zarządu oraz powoduje inne skutki prawne przewidziane w odrębnych przepisach. W rozumieniu postanowień Statutu działalnością konkurencyjną jest przede wszystkim prowadzenie działalności konkurencyjnej w stosunku do działalności Spółdzielni, w szczególności zabieganie o te same tereny inwestycyjne, wynajmowanie na tym samym terenie lokali użytkowych, negocjowanie warunków umów z podmiotami świadczącymi usługi, a także zawieranie umów ze Spółdzielnią o świadczenie usług lub dostawy (§ 56 ust. 5 pkt 1 i 2 Statutu).

(dowód: status Spółdzielni k. 6,58-89, oświadczenie pełnomocnika pozwanej k. 100-101)

B. K. pełni funkcję Prezesa Zarządu Miejskich (...) Sp. z o.o. w N.. Przedmiotem działalności Spółki jest doprowadzenia wody i odprowadzanie ścieków. B. K. jest również członkiem pozwanej Spółdzielni. W latach 2003-2010 był przewodniczącym Rady. Przepis § 56 Statutu obowiązywał w chwili wyboru B. K. na członka Rady Nadzorczej i obowiązuje nadal.

(przyznane, dowód: odpis odpowiedzi na pozew k. 17-18, deklaracja o przystąpieniu do Spółdzielni k. 50, oświadczenie pełnomocnika pozwanej złożona na rozprawie k. 100-100v)

W dniu 30 kwietnia 2010 r. pomiędzy Miejskimi (...) Sp. z o.o. w N., reprezentowaną przez Prezesa Zarządu – B. K., a pozwaną Spółdzielnią została zawarta umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

(przyznane, dowód: umowa nr (...) k. 52-54)

Rada Miejska w N. w dniu 29 grudnia 2014 r. podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków przedstawione przez Miejski (...) Sp. z o.o. w N. oraz ustalenia dopłaty do ceny taryfowej dla odbiorców usług. Rada Miejska w dniu 28 stycznia 2016 r. podjęła uchwałę w sprawie przedłużenia czasu obowiązywania ww. taryf do dnia 31 grudnia 2016 r.

(dowód: uchwała Rady Miejskiej w N. k. 56-57 nr (...) i z dnia 28 stycznia 2016 r. nr (...) k. 55)

W dniach 23 i 24 maja 2016 r. Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni (...) w N. podjęło między innymi uchwałę nr 13. Przedmiotem podjętej uchwały był wybór Rady Nadzorczej Spółdzielni na kadencję 2016-2019.

B. K. został zgłoszony przez członków Spółdzielni na kandydata na członka Rady Nadzorczej tej Spółdzielni.

W dniach 23-24 maja 2016 r. komisja wnioskowo-wyborcza powołana w tym dniu przez Walne Zgromadzenie przedstawiła kandydatów na członków Rady Nadzorczej na kadencję 2016-2019. Ostatecznie do Rady kandydowało 17 członków, którzy otrzymali poparcie co najmniej 10 członków. Po prezentacji kandydatów ogłoszono wybory do Rady. W wyniku głosowania tajnego Komisja Mandatowo-Skrutacyjna sporządziła protokół. Następnie Kolegium Walnego

Zgromadzenia Członków Spółdzielni stwierdziło w dniu 31 maja 2016 r., że w wyniku głosowania do Rady Nadzorczej największą ilość głosów otrzymało 9 osób, w tym B. K. i to oni wchodzi w skład (...).

(bezsporne, dowód: protokół z I części WZ z dnia 23 maja 2016 r. k. 39-49, z II części WZ z dnia 25 maja 2016 r. k. 30-38, karta zgłoszeniowa k. 51, uchwała nr (...) k. 29, protokół nr (...) z obrad Kolegium WZ k. 24-29)

W przewidzianym terminie sześciotygodniowym powódka zaskarżyła powyższą uchwałę.

(bezsporne, dowód: data wpływu pozwu do Sądu k. 3)

Sąd zawyżył, co następuje:

Powództwo było zasadne i jako takie podlegało uwzględnieniu.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był w zasadzie bezsporny i został ustalony w oparciu o złożone przez strony dokumenty, które nie były kwestionowane. Kwestia sporna polegała na ustaleniu, czy pełnienie funkcji członka Rady Nadzorczej i jednocześnie Prezesa Zarządu Miejskich (...) Sp. z o.o. w N., która zaopatruje pozwaną Spółdzielnię w wodę koliduje z zapisami Statutu i zapisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcję publiczne.

Zgodnie z treścią art. 42 ustawy Prawo spółdzielcze, moc prawną uchwał walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków oraz organy spółdzielni. Ustawa ta określa trzy zasady. Uchwały sprzeczne z ustawą są nieważne z mocy prawa. Uchwała sprzeczna z przepisami prawa, ale w inny sposób naruszająca porządek prawny, a mianowicie sprzeczna z postanowieniami statutu, dobrymi obyczajami, godząca w interesy spółdzielni, wydana w celu krzywdzenia członka, podlega uchyleniu przez sąd.

Artykuł 42 § 3 Prawa spółdzielczego stanowi, że uchwałą sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interes spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie członka jest dotknięta względną nieważnością. Oznacza to, że osoba, której przysługuje legitymacja czynna do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały, może podważyć jej moc obowiązującą zasadniczo w trybie powództwa o uchylenie. Sama niezgodność uchwały z postanowieniami statutu może się wyrażać zarówno w treści uchwały, jak i w wadach postępowania prowadzącego do jej wydania. Oznacza to, że członek spółdzielni wytaczając powództwo na podstawie art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego może powoływać się na zarzuty o charakterze merytorycznym (odnoszące się do niezgodności treści uchwały z postanowieniami statutu), jak i formalnymi (wskazywać wady postępowania). Jednakże uchybienie natury formalnej, które miały miejsce przy podjęciu uchwały, uzasadniają uchylenie tej uchwały, jeżeli miały lub mogły mieć wpływ na jej istotną treść.

Zgodnie ze Statutem pozwanej Spółdzielni (...) Rady Nadzorczej nie może zajmować się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni. Pod pojęciem „działalności konkurencyjnej” w rozumieniu Statutu jest między innymi negocjowanie warunków umów z podmiotami świadczącymi usługi, jak również zawieranie umów ze Spółdzielnią o świadczenie usług lub dostawy (§ 56 ust. 5 pkt 1 i 2 statutu).

Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy należy podkreślić, że pozwana przyznała, że B. K. będąc Prezesem Zarządu Miejskich (...) Sp. z o.o. w N. zawarł w dniu 30 kwietnia 2010 r. z pozwaną Spółdzielnią umowę zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. W latach 2003-2010 był przewodniczącym Rady Nadzorczej w pozwanej Spółdzielni. B. K. pełni nadal funkcję Prezesa Zarządu ww. Spółki.

Uchybienie to w ocenie Sądu ma charakter odnoszący się do trybu postępowania, nie zaś charakter merytoryczny, pomimo, że uregulowanie zawarte jest w statucie. Jak zaznaczono powyżej, statut zawiera uregulowania zarówno materialnoprawne, jak i formalne. Zaliczenie zaistniałego w niniejszej sprawie uchybienia jako formalnego, skutkowało w dalszej części koniecznością zbadania, czy uchybienie to miało wpływ na istotną treść podjętej uchwały.

Obrona pozwanej Spółdzielni sprowadzała się do tego, iż Centralny Zarząd (...) w W. (gdyż ówczesnie nie było oddziału (...) - (...)) uznał, że z uwagi na pełnioną funkcję przez B. K. może być on członkiem Rady Nadzorczej. Jednocześnie podkreślała, że ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczną w art. 4 pkt. 3 w zw. z art. 2 pkt. 6 nie zabrania pełnienia funkcji członka rad nadzorczych w spółdzielniach mieszkaniowych przez osoby między innymi pełniące funkcję w jednoosobowych spółkach gminnych. Zaś zapis Statutu w § 56 ust. 5 pkt 2, w jego nadal aktualnym brzemieniu, wyklucza B. K. z zasiadania w Radzie Nadzorczej Spółdzielni, to jednak zapis ten jest sprzeczny z ww. ustawą.

Z taką argumentacją pozwanej nie sposób się zgodzić. B. K. będący Prezesem Zarządu zakładu, którego organem założycielskim jest Gmina jest osobą zarządzającą gminną osobą prawną i podlega przepisom ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Jednocześnie reprezentując Spółkę Miejską może mieć realny wpływ na kształt umowy zawieranej pomiędzy Spółką, a pozwaną Gminą.

W ocenie Sądu podjęta uchwała nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N. jest sprzeczna z § 56 ust. 5 pkt 2 Statutu. Postanowienie to określa kiedy zachodzi działalność konkurencyjna członka organów Spółdzielni wobec Spółdzielni. Statut nie definiuje użytego pojęcia „podmiot”. W myśl ogólnych zasad należy pod pojęciem tym rozumieć każdy podmiot prawa cywilnego, a więc osoba fizyczna, prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Mocą ustawy, jako aktu o najwyższej randze, ustawodawca może ograniczyć swobody obywatelskie, jak między innymi możliwość zrzeszania się w ściśle określonych gremiach. Wówczas taki przepis ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Takim przykładem zakazów jest art. 4 ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Jednocześnie art. 4 pkt 3 zawiera wyjątek, który ze swojej istoty jest względnie obowiązujący. Oznacza to, że ustawodawca dał możliwość czynnego uczestniczenia w życiu spółdzielni wszystkim członkom spółdzielni bez względu na zajmowane stanowisko czy pełnioną funkcję. Mocą porozumienia i za zgodą członków spółdzielni można to jeszcze bardziej ograniczyć. Status, który wprowadził to ograniczenie, jest ogółem norm, które określają najważniejsze kwestie funkcjonowania spółdzielni. Jest prawem umownym, wiąże spółdzielnię i jej członków, tak jak wiążące są umowy między stronami stosunku cywilnoprawnego. Statut wiąże członków, założycieli oraz wszystkich przystępujących do spółdzielni. Każda spółdzielnia została upoważniona między innymi do samodzielnego określenia zasad dotyczących opłat eksploatacyjnych, wysokości wpisowego, praw i obowiązków jej członków, zasady i tryb przyjmowania członków, wypowiedzenia członkostwa, wykreślenia i wykluczenia członków, zasady zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania i podejmowania uchwał, zasady i tryb wyboru oraz odwoływania członków organów spółdzielni. Fakultatywne postanowienia statutu powinny dotyczyć kwestii organizacji spółdzielni, przedmiotu jej działalności, praw i obowiązków jej członków, czy też określać kiedy zachodzić będzie konflikt interesów pomiędzy działalnością Spółdzielni, a działalnością członków organów Spółdzielni, które z uwagi na dobro Spółdzielni nie można pogodzić. Statut został uchwalony przez Zebranie Przedstawicieli Członków Spółdzielni w dniu 28 listopada 2007 r. uchwała nr (...)z późniejszymi zmianami i wprowadzony do KRS z dnia 14 stycznia 2016 r. Skoro sami członkowie ustalili zapis § 56 ust. 5 pkt 2, zakreślając granice kiedy zachodzi działalność konkurencyjna pomiędzy Spółdzielnią, a członkami jej organów, zdaniem Sądu zrobili to w interesie Spółdzielni. Taki zapis nie jest również w żaden sposób krzywdzący dla jej członków, gdyż to sami członkowie zgodzili się na takie uregulowanie i to ich wolą może w być w każdej chwili zmienione.

Jednocześnie należy podkreślić, że Rada Nadzorcza Spółdzielni jest najwyższym jej organem. Kontroluje i nadzoruje działalność spółdzielni. Czuwa nad pracą zarządu. Jest także instancją odwoławczą od decyzji zarządu w sprawach dotyczących praw członków. W celu wykonywania swoich zadań może żądać zarówno od Zarządu jak i członków i pracowników Spółdzielni wszelkich sprawozdań i wyjaśnień, a także przeglądać księgi i dokumenty oraz sprawdzać bezpośrednio stan majątkowych spółdzielni (§ 44 Statutu). Posiada również szereg kompetencji o charakterze zarządzającym, wśród których można wymienić np. podejmowanie i zatwierdzanie planów gospodarczych (inwestycyjnych), uchwał dotyczących nabycia i obciążenia nieruchomości (ustanowienie hipoteki), uchwalenie przystąpienia do organizacji społecznych oraz występowanie z nich, zatwierdzenia struktury organizacyjnej spółdzielni, wyrażania zgody na obciążanie właścicieli lokali kosztami utrzymania nieruchomości

wspólnej (uchwalanie zasady gospodarki finansowej Spółdzielni), a także uchwalanie regulaminu dotyczącego zlecenia dostaw i usług obcym wykonawcom.

Rada reprezentuje spółdzielnię w czynnościach prawnych dokonywanych między spółdzielnią, a członkiem zarządu lub dokonywanych przez spółdzielnię w interesie członka zarządu. Rada Nadzorcza pozwanej Spółdzielni ma prawo powołać lub odwołać członków zarządu, w tym prezesa (§ 44 i 50 Statutu). W związku z szerokim zakresem jej kompetencji wolą samych członków ustalone zostało, że działania Rady powinny być transparentne. Skoro taki zapis został wprowadzony do Statutu to bez wątpienia członkom Spółdzielni przyświecała idea klarowności wszystkich działań podejmowanych przez Radę.

Z uwagi na wagę jaką Rada Nadzorcza odgrywa w Spółdzielni, a także w związku z zapisami uchwalonego Statutu, Sąd uznał, że wybór na członka Rady Nadzorczej Pana B. K. jest sprzeczny ze Statutem tej Spółdzielni i równocześnie godzi w interesy Spółdzielni.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 42 § 3 Ustawy prawo spółdzielcze Sąd uwzględnił powództwo.

O kosztach sądowych Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Powódka uiściła opłatę od pozwu w wysokości 200 zł. Dlatego Sąd zasądził na jej rzecz od pozwanej kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.